

אֵלֶּה וּשְׁנֵאָה בעם ישראל

אומה זו. ישראל:
נמשלה כגוף, גופן ממלכתי מסוּג:
ומרות שבה אלו בעלי חיים, דמה
המורה הזו מולאה לזכין ועלם ופרי
והוא עיקר הגפן כך בעלי חיים גומלי
הקר ומחוקקים ירי עניים ומפזרים
ממונם למלכות בשביל אחיהם
ומתקיימים על ידם: עליו, שגפן
סובלני היות ומנינם על השכסכות
שלא יס סרז ושמש ורוחות כך עמי
הלקן חושכן חושכן וקולני מה
שתלמידי חכמים זכרונם לברכה. קטועים.
וידייליש דלה חזו למידי:

ב. בראשית | פרק מ"ט

(כח) בָּל אֱלֹהִי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ כְּבָרְכָתוֹ בְּרַךְ אֹתָם:

ג. בראשית רבה | פרשה צ"ט

ויברך אותם, מאי ת"ל אשר כברכתו ברכך אותם, אלא לפי שברכך יהודה באריה, דן בנחש, נפתלי באילה ובנימין בזאב, חזר וכללן כולן יחד ועשאן אריות ועשאן נחשים וכו', לקיים מה שנאמר כולך יפה רעייתי ומום אין בך".

ד. פסיקתא | עה"פ 'ויהי המקריב'

לפי שירמיהו אמר 'כסף נמאס קרא להם' (ו, ל), ויחזקאל קרא אותם סיגים, שנאמר 'היו לי בית ישראל לסיג' (כב, יח), בא זכריה ואמר 'זהנה מנורת זהב כולה' (ד, ב), כולה של זהב היא, למה – 'כולך יפה רעייתי ומום אין בך'.

ה. פסיקתא | על צפניה א', י"ב

'והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות', אמרו לו ישראל: ריבון העולמים, הרי כל הפרופקי (הכבוד שהבטחת לנו) שתחפש את ירושלים בנרות, והיכן היא הבטחת הנביאים שהבטחתנו "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם... והיה לך ה' לאור" (ישעיה ס, יט) ואומר: "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך ורח" (שם שם, א), ואת אומר אחפש את ירושלים בנרות? א"ל הקב"ה, מה שאתם סבורים אינו כך, אלא כשם שהראיתי לזכריה את מראה המנורה, כמו שכתוב 'זהנה מנורת זהב כולה' – זו כנסת ישראל, כולך יפה רעייתי ומום אין בך. וכך הראה למשה 'ועשית מנורת זהב טהור' – זו כנסת ישראל.



י. עולת ראיה | ח"א, עמ' ש"ד

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא. פְּלִמְיָי תְּקָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם קְעוּלָם: שְׁנָאמַר וְקָל כְּנִיף לְמִינֵי יוֹדֵד וְנָבַ שְׁלוֹם קְנִיף: אַל תְּקַרֵּי קְנִיף אֶלְא בּוֹנֵיף:

עולת ראיה (לקוטים)

אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא תלמידי-חכמים מרבים שלום בעולמם, שנאמר וכל בניך תמודי ד' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך. (ברכות ס"ד). יש טועים שחושבים, שהשלום העולמי לא יבנה כי-אם ע"י צביון אחד בדיעות ותכונות, וא"כ כשרואים ת"ח חוקרים בחכמה ודעת תורה, וע"י המחקר מתרבים הצדדים והשיטות, חושבים שבזה הם גורמים למחלוקת והפך השלום, ובאמת אינו כן, כי השלום האמתי אי אפשר שיבוא לעולם כי-אם דוקא ע"י הערך של רבוי השלום. הרבוי של השלום הוא, שיתראו כל הצדדים וכל השיטות, ויתבררו איך כולם יש להם מקום, כל אחד לפי ערכו, מקומו וענינו. ואדרבא גם הענינים הנראים כמיותרים או כסותרים, יראו כשמתגלה אמתת החכמה לכל צדדיה, שרק ע"י קיבוץ כל החלקים וכל הפרטים, וכל הדעות הנראות שונות, וכל המקצועות החלוקים, דוקא על ידם יראה אור האמת והצדק, ודעת ד' יראתו ואהבתו, ואור תורת אמת. על-כן תלמידי חכמים מרבים שלום, כי במה שהם מרחיבים ומבארים ומילדים דברי חכמה חדשים, בפנים מפנים שונים, שיש בהם רבוי וחילוק ענינים, בזה הם מרבים שלום, שנאמר וכל בניך תמודי ד'. כי כולם יכירו שכולם גם ההפכים בדרכיהם ושיטותיהם כפי הנראה, המה כולם תמודי ד', ובכל אחת מהנה יש צד שתתגלה על ידו ידיעת ד' ואור אמהו. ורב שלום בניך, לא אמר גדול שלום בניך, שהיה מורה על ציור גוף אחד גדול, שאו היו הדברים מתאימים לאותו הרעיון המדומה, שהשלום הוא צריך דוקא לדברים אחדים ושיווי רעיונות.

יא. אורות התחיה | פסקה י"ח

שלשה כחות מתאבקים כעת במחנינו. המלחמה ביניהם נכרת היא ביותר בארץ-ישראל, אבל פעולתם היא פעולה נמשכת מחיי האומה בכלל, ושרשיהם קבועים הם בתוך ההכרה החודרת במרחבי רוח האדם. אומללים נהיה אם את שלשת הכחות הללו. — שהם מוכרחים להאחד אצלנו, לסייע כי-א את חברו ולשכללו, שיבצר כל אחד מהם את הקצוניות שחברו יוכל להביא בצורה מקולקלת, כשלא יסוגיג דרכו. — נניח בפנורם, במרידתם זה על זה, ובהחלקם כל אחד למחנה מיוחד. העומדת כצר למחנה השניה, הקודש, האומה, האנושיות. — אלה הם שלשת התביעות העקריות, שהחיים כולם, שלנו ושל כל אדם, באיזו צורה שהיא, מורכבים מהם.

שלשת הסיעות היותר רשמיות בחיי האומה אצלנו: האחת האורתודוכסית, כמו שרגילים לקראתה, הנושאת את דגל הקודש, טוענת באמץ, בקנאה ובמרירות, בעד התורה והמצוה, האמונה וכל קודש בישראל; השניה היא הלאומית החדשה, הלוחמת בעד כל דבר שהנטיה הלאומית שואפת אליו, שכוללת בקרבה הרבה מהטבעיות הטהורה של נטיית אומה, החפצה לחדש את הייה הלאומיים, אחרי שהיו ומן רב עלומים בקרבה מתגרת ידה של הגלות המרה, והרבה כמה שהיא חפצה להכיר לטובה את אשר קלטה מרושם רוחם של עמים אחרים, באותה המדה שהיא זכרת שהיא טובה ונאותה גם לה; השלישית היא הליברלית, שהיתה נושאת את דגל ההשכלה בעבר לא רחוק ועדיין ידה תקיפה בחוגים רחבים, היא אינה מתכנסת בחטיבה הלאומית ודורשת את התוכן האנושי הכללי של ההשכלה, התרבות והמוסר 'עוד. הדבר מובן, שבמצב בריא יש צורך בשלשת הכחות האלה גם יחד, ותמיד צריכים אנו לשאוף לבוא לידי המצב הבריא הזה, אשר שלשת הכחות הללו יחד יהיו שולטים בנו בכל מלואם וטובם, במצב הרמוני מתוקן שאין בו לא חסר ולא יתר, כי הקודש, האומה והאדם, יתדבקו יחד באהבה אצילית ומעשית, ויחד יתועדו היחידים וגם הסיעות, שכל אחד מהם מוצא את כשרונותיו יותר מסוגלים לחלק אחד משלשת החלקים הללו, בידידות הראויה, להכיר בעין יפה כל אחד את התפקיד החיובי של חברו. אז תהיה ההכרה הַנֹּאת הולכת ומשתלמת.

יב. אגרות הראיה | ח"א, עמ' ש"ד

ברוך ה' אשר עשה לי את הנפש הזאת... ועם שאנחנו מתאמצים ללחום בעד אותם הדברים הקרובים לרוחנו, צריכים אנו שלא להיות מכורים ביד רגשותינו, ולדעת תמיד שגם לרגשות ההפוכות משלנו יש מקום רחב בעולם, ואלהי הרוחות לכל בשר את הכל עשה יפה בעתו. ורעיון זה, אעפ"י שלא ימוע אותנו מלהלחם על הקדוש האמת והיקר לנו, אבל ימוע אותנו מליפול ברשת הקטנות, הזולתא והקפדנות, ונהיה תמיד מלאים אומץ רוח, מנוחת הנפש ובטחון בה' אוהב אמת, אשר לא יעזוב את חסדיו לעולם נשמרו.

יג. המחשבה הישראלית | עמ' י"ג

מי שאמר עלי כי נפשי קרועה, יפה אמר. בודאי היא קרועה. אי אפשר לנו לתאר כשכלנו איש שאין נשמתו קרועה. רק הדומם הוא שלם, אבל האדם הוא בעל שאיפות הפכיות, ומלחמה פנימית תמיד בקרבו, וכל עבודת האדם הוא לאחד את הניגודים שבנפשו ע"י רעיון כללי, שבגדלותו ורוממותו הכל נכלל ובא לידי הרמוניה גמורה. כמוכך, אין זה אלא אידיאל שאנו שואפים אליו, אבל להגיע לידי זה אי"א לכל ילוד אשה. אלא שבהשתדלותנו אנו יכולים להתקרב אליו יותר ויותר. וזהו מה שהמקובלים קוראים 'יהודים'.

יד. ערפילי עהר | עמ' צ"ה

אין להבהל מקיבוץ הפכים גדולים, כפי המפורסם, כי כל הנראה לרבים כדברים חלוקים והפוכים, הוא רק מפני קטנות שכלם וצמצום השקפתם, שאינם רואים כי אם חלק קטן מאד של השלמות העליונה, וגם זה החלק בצורה מקולקלת מאד, אבל בעלי ההבעה המהוורת, מחשבתם מתפשטת למקומות שונים ומרחבים גדולים, ותופסים את אוצרות הטוב שכלל מקום, ומאחדים את הכל ביחד ביהודא שלים.